

Zákon o účetnictví a sbírky muzejní povahy

(informace pro muzea a galerie zřizované státem a územními samosprávnými celky)

*Podle zákona č. 304/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, který nabyl účinnosti 1.1.2009, jsou účetní jednotky státu, krajů a obcí (vlastníci nebo správci sbírek muzejní povahy) povinny vést jako majetek také kulturní památky, **sbírky muzejní povahy** a předměty kulturní hodnoty v účetnictví s tím, že pro některé činnosti, které z této povinnosti plynou, umožňuje zákon tříletý odklad. K tomu odbor ochrany movitého kulturního dědictví Ministerstva kultury, po konzultaci s odborem ekonomickým Ministerstva kultury a s věcně příslušným odborem Ministerstva financí, zpracoval následující stručnou základní informaci **pro správce sbírek muzejní povahy.***

A. Vztah zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, k zákonu č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Cílem zákona č. 304/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, je, s odvoláním na usnesení vlády č. 561 ze dne 23.5. 2007, vytvořit **účetnictví státu** s účinností od 1.1. 2010, včetně základních principů vzniku tohoto účetnictví, stanovených tak, aby bylo možné zahájit účtování a vykazování nejen pohybu (zejména úbytku) peněžních prostředků, ale i tu část spotřeby, která s úbytkem peněžních prostředků spojena není. Pro takové účetnictví jsou charakteristické i zvýšené nároky na oceňování majetku a závazků. Důsledkem je i změna ustanovení § 25 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., spočívající v doplnění o nové ustanovení, podle kterého se *kulturní památky, sbírky muzejní povahy, předměty kulturní hodnoty a církevní stavby oceňují pořizovací cenou, a pokud není známa, ve výši 1,- Kč.*

Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je ve vztahu k zákonu č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, zákonem speciálním. Pro nakládání se sbírkami muzejní povahy platí přednostně zákon č. 122/2000 Sb., to znamená, že povinnost vedení evidence a inventarizace sbírkových předmětů podle zákona č. 122/2000 Sb. není novelou zákona č. 563/1991 Sb. dotčena.

B. Základní kroky správců sbírek muzejní povahy pro aplikaci zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví

1. zavedení sbírek muzejní povahy do účetnictví

- Základním krokem pro zavedení sbírek muzejní povahy do účetnictví je vyhotovení **účetních dokladů – průkazných účetních záznamů, jejichž náležitosti upravuje zákon č. 563/1991 Sb. Při vyhotovení účetních dokladů lze použít odkaz na Centrální evidenci sbírek muzejní povahy (dále jen „CES“) vedenou podle zákona č. 122/2000 Sb., která plní funkci účetního záznamu (osvědčení o zápisu sbírky muzejní povahy do CES a aktuální výčet evidenčních čísel sbírkových předmětů, které sbírku tvoří).**

- Podle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 122/2000 Sb. je **sbírkou muzejní povahy** „sbírka, která je ve své celistvosti významná pro prehistorii, historii, umění, literaturu, techniku, přírodní nebo společenské vědy; tvoří ji soubor sbírkových předmětů shromážděných lidskou činností.“ Uvedená definice charakterizuje sbírku muzejní povahy jako výsledek specifické lidské činnosti, tj. shromažďování věcí za účelem **vytvoření celku**, který vytvářejí a využívají zejména **muzejní instituce** (§ 3 zákona č. 122/2000 Sb.), a slouží k rozhodování Ministerstva kultury o žádostech podaných podle ustanovení § 3 odst. 2 věty druhé zákona č. 122/2000 Sb.
Zákon č. 122/2000 Sb. dále uložil státu a územním samosprávným celkům zapsat sbírky muzejní povahy do **CES**, kterou vede Ministerstvo kultury, přičemž sbírky muzejní povahy ve vlastnictví České republiky a územních samosprávných celků zapsalo ministerstvo v důsledku zákonného zmocnění **povinně**, avšak na základě žádosti jednotlivých vlastníků, případně správců sbírek (§ 3 odst. 2, věta první, § 17 odst. 2 zákona č. 122/2000 Sb.). Takový celek, který v žádosti o zápis do CES označil vlastník nebo správce sbírky za **sbírku muzejní povahy**, a který je takto v Centrální evidenci sbírek zapsán, **tvoří jako jeden soubor sbírku muzejní povahy ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb.** Jinými slovy, zákon č. 122/2000 Sb. se vztahuje pouze na ty sbírky muzejní povahy, zapsané v Centrální evidenci sbírek podle tohoto zákona.
- Jestliže jsou účetní jednotky státu a územních samosprávných celků povinny vést v účetní evidenci (a oceňovat) jako majetek také **sbírky muzejní povahy**, týká se tato povinnost souborů jako „sbírka muzejní povahy“ **definovaných a uznaných osvědčením o zápisu do CES.**

2. oceňování sbírek

- ocenění sbírek je nezbytnou podmínkou jejich zavedení do účetnictví, bez něj není možné vyhotovit účetní doklad.
- je-li známá pořizovací cena sbírky muzejní povahy, uvede se v účetním dokladu tato cena
- není-li známá pořizovací cena sbírky muzejní povahy, uvede se v účetním dokladu *cena I Kč*
- pořizovací cenou sbírky muzejní povahy je cena, za níž byla sbírka muzejní povahy **současnou účetní jednotkou** pořízena, tj. *zakoupena, byla zaúčtována jako výdaj* („prošla účetnictvím“) a existuje k tomuto výdaji doklad
- *ceny, byť jsou známé (existuje o nich např. záznam ve sbírkové evidenci), ale neexistuje k nim doklad (byl např. skartován) se neberou v potaz*
- *ceny, k nimž by i existoval doklad, ale neprošly účetnictvím současně účetní jednotky, ale účetnictvím jejího právního předchůdce, se neberou v potaz*
- **Muzejní instituce (účetní jednotky) tudíž ocení podle ustanovení § 25 odst. 1 písm. k) zákona č. 563/1991 Sb. soubory věcí, které byly uznány za sbírky muzejní povahy zápisem do CES, a to 1,- Kč s výjimkou případů, kdy je známá pořizovací cena takového**

souboru (takový případ není znám, ale nelze do budoucna vyloučit, že stát nebo územní samosprávný celek požádá o zapsání nové sbírky do CES, kterou např. zakoupil a její pořizovací cena tudíž známá bude).

3. souborování

- Co je souborem stanoví zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, když stanoví povinnost evidovat jako majetek v účetní evidenci ***sbírky muzejní povahy***, t.j. soubor věcí takto definovaný zákonem č. 122/2000 Sb. a Ministerstvem kultury osvědčením zápisu do CES. Společné znaky částí nebo prvků tohoto souboru uvádí ***charakteristika sbírky uvedená v CES***.
- *V případě, že dojde k rozšiřování nebo zužování souboru, který je oceněn ve výši 1 Kč, o další věc, ať už je či není známá její pořizovací cena, není nutné vytvářet účetní doklad, protože rozšířením souboru, byť o věc, jejíž pořizovací cena je známá, se nemění nic na skutečnosti, že pořizovací cena ***sbírky muzejní hodnoty*** známá není.*

4. inventarizace

- *Povinnosti týkající se inventarizací podle zákona č. 122/2000 Sb. a ve lhůtách stanovených vyhláškou č. 275/2000 Sb. nejsou dotčeny.*

Tato informace není metodickým pokynem, ale pouze jedním ze základních vstupů pro jeho případné zpracování.

Mgr. Tomáš Wiesner, v.r.
ředitel odboru ochrany movitého kulturního dědictví,
muzeí a galerií MK